

ก่อก็คดี ไชยรัศมีศักดิ์กับการเผยแพร่หมากล้อมในสังคมไทย

KOSAK CHAIRASMISAK AND THE PUBLICATION OF GO IN THAI SOCIETY

นงลักษณ์ ล้มศิริ^{1*} ทิพวรรณ อภิวันท์วรรัตน์² ศรินันท์ กฤษณจินดา³ สาทิตา ธนทรัพย์เกษม⁴วิษณุ หาญศึก⁵ Zhaowei Su⁶ และสุพิชญา ชัยโชติรัตนันท์⁷Nongluk Limsiri^{1*}, Tipawan Apiwanworarat², Sirinun Krisnachinda³, Sathita Thanansabkasem⁴,Witsanu Hansuk⁵, Zhaowei Su⁶, and Supichaya Chaichotiranant⁷^{1,2,3,4,5,6,7}คณะศิลปศาสตร์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์^{1,2,3,4,5,6,7}Faculty of Liberal Arts, Panyapiwat Institute of Management

Received: August 13, 2024 / Revised: November 26, 2024 / Accepted: November 27, 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความสัมพันธ์ของก่อก็คดีกับหมากล้อม 2) บทบาทและการเผยแพร่หมากล้อมของก่อก็คดี 3) จุดมุ่งหมายการเผยแพร่หมากล้อมของก่อก็คดี 4) ผลจากการเผยแพร่หมากล้อมต่อสังคมไทย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา หนังสือ และงานวิจัย รวมทั้งข้อมูลจากการสัมภาษณ์ก่อก็คดีในฐานะต้นเรื่อง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการเผยแพร่ และผู้เล่นหมากล้อมที่ได้รับอิทธิพลจากการเผยแพร่หมากล้อม และนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาเรียบเรียงเพื่อวิเคราะห์และสร้างข้อสรุปให้ได้มาซึ่งสาระความรู้ตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า 1) ก่อก็คดีเริ่มตื้นรู้จักหมากล้อมด้วยความสนใจส่วนตัวว่าเป็นวัฒนธรรมสำคัญของจีน จึงเรียนรู้และฝึกฝนจนถึงปัจจุบันเป็นเวลานานกว่าครึ่งศตวรรษ เมื่อเข้าทำงานบริษัท เครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด มีโอกาสพัฒนาฝีมือการเล่นและมีความมั่นคงในด้านต่าง ๆ 2) เริ่มเผยแพร่หมากล้อมและตั้งชมรมหมากล้อม (โกะ) แห่งประเทศไทยซึ่งพัฒนากลายเป็นสมาคมกีฬาหมากล้อมแห่งประเทศไทยในปัจจุบัน 3) จุดมุ่งหมายที่สำคัญคือการถ่ายทอด “สิ่งที่ดีและมีค่า” ให้แก่คนไทย ด้วยความมุ่งมั่นของก่อก็คดีและปัจจัยสนับสนุนจากซีพีโอแอล 4) การเผยแพร่หมากล้อมทำให้ประเทศไทยที่ไม่รู้จักหมากล้อมกลายเป็นประเทศที่มีผู้เล่นหมากล้อมมากกว่า 2 ล้านคนเป็นอันดับ 4 ของโลก ส่งผลต่อสังคมไทยทั้งทางด้านการศึกษา ด้านทรัพยากรมนุษย์ และด้านกีฬา

คำสำคัญ: ก่อก็คดี ไชยรัศมีศักดิ์ หมากล้อม ชมรมหมากล้อม (โกะ) แห่งประเทศไทย สมาคมกีฬาหมากล้อมแห่งประเทศไทย

Abstract

The research is a qualitative study with the objectives to study (1) the connection between Mr. Kosak and Go game; (2) Mr. Kosak's roles and the promotion and dissemination of Go game; (3) Mr. Kosak's objectives in the promotion and dissemination of Go game; and (4) the impacts of Go game promotion and dissemination on the Thai society. The research data

*Corresponding Author

E-mail: nongluklimsiri@gmail.com

were collected from documents, texts, books, and previous research studies as well as the interviews of Mr. Kosak as the primary source person, persons involved with the promotion and dissemination, and Go game players who were influenced by the promotion and dissemination of Go game. The collected data were compiled for analysis and creation of the knowledge conclusions based on the research objectives.

The findings of this study reveal the following: (1) Mr. Korsak has personally embraced Go game as a prime culture of China; he, therefore, has learned and practiced Go game for over half a century; after joining Charoen Pokphand Group, he found opportunities to improve his Go game playing skills, and had achieved a security status in the various aspects of the Go game; (2) he began his promotion and dissemination of the Go game by establishing the Go Club of Thailand, which has now become the Go Association of Thailand at present; (3) the significant purpose is to disseminate “The good and the valuable thing” to all Thai people, with his determination and financial support from CP ALL; and (4) as the results of the promotion and dissemination, the Thai nation has been transformed from being unaware of Go game into a country of more than 2 million Go game players, now ranking 4th worldwide. The dissemination has had impacts on Thailand’s education, human resources and sports.

Keywords: Korsak Chairasamisak, Go, Maklom (Go) Club of Thailand, Go Association of Thailand

บทนำ

หมากล้อม (Go) เป็นเกมหมากกระดานที่มีต้นกำเนิดจากประเทศจีนเมื่อประมาณ 3,000-4,000 ปี เมื่อหมากล้อมแพร่เข้ามาในประเทศไทย ญี่ปุ่น ภาครัฐและภาคเอกชนของญี่ปุ่นได้ให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ทำให้หมากล้อมเจริญและพัฒนามากในญี่ปุ่น หลังจากนั้นหมากล้อมจากญี่ปุ่นได้แพร่หลายออกไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ภายใต้ชื่อโกะ (Go) ตามชื่อเรียกในภาษาญี่ปุ่น

ปัจจุบันหมากล้อมได้รับความสนใจมีผู้เล่นกันอย่างแพร่หลายในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลกกว่า 50 ประเทศ โดยมีผู้เล่นประมาณ 30 ล้านถึง 50 สิบล้านคนทั่วโลก (Moskowitz, 2012) ที่น่าสนใจในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไทยเป็นประเทศที่มีผู้สนใจเล่นหมากล้อมเป็นจำนวนมาก ในช่วงทศวรรษ 2010 จากการสำรวจจำนวนผู้เล่นหมากล้อมของสมาพันธ์หมากล้อมนานาชาติ (The International Go Federation)

พบว่า เมื่อ ค.ศ. 2016 ไทยเป็นประเทศที่มีผู้เล่นหมากล้อมโดยรวมเป็นอันดับ 4 ของโลกเท่ากับไต้หวัน โดยเรียงตามลำดับประเทศที่มีผู้เล่นหมากล้อมโดยรวม 5 อันดับแรก ดังนี้คือ อันดับ 1 จีน อันดับ 2 เกาหลี อันดับ 3 ญี่ปุ่น และอันดับที่ 4 ไต้หวันและไทย (The International Go Federation, 2016) ต่อมาในช่วงทศวรรษ 2020 ผู้เล่นหมากล้อมจำนวนมากยังคงอยู่ใน 5 ประเทศ คือ จีน เกาหลี ญี่ปุ่น ไต้หวัน และไทย แต่น่าสังเกตว่าจำนวนผู้เล่นหมากล้อมของไต้หวันและไทยที่เคยอยู่ในอันดับเท่ากัน ในทศวรรษนี้ไต้หวันมีผู้เล่น 600,000 คน (Arazinn, 2023) ขณะที่ไทยมีผู้เล่นหมากล้อมกว่า 2 ล้านคน (Minister of Tourism and Sport, 2016)

งานวิจัยชิ้นนี้จึงต้องการศึกษาแนวทางการเผยแพร่หมากล้อมในประเทศไทย โดยศึกษาจากบทบาทของก๊อคักดี ไชยรัศมีศักดิ์ซึ่งเป็นผู้ที่นำหมากล้อมเข้ามาเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง

ในสังคมไทยจนได้รับการยกย่องว่าเป็น “บิดาแห่งหมากล้อมของไทย” (Nawan, 2013) ว่ามีวิธีการและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการแพร่หลายหมากล้อมของไทยอย่างไร ส่งผลให้จำนวนผู้เล่นหมากล้อมของไทยอยู่ในกลุ่ม 5 อันดับแรกของโลกและยังคงมีผู้เล่นจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง ทั้งที่หมากล้อมเป็นเกมกระดานที่เข้าใจยากขณะเดียวกันไทยมีหมากล้อมไทยเป็นเกมกระดานดั้งเดิมของตนเองอยู่แล้ว นอกจากนี้ไทยไม่ได้เป็นประเทศที่มีประชากรเชื้อสายจีน ซึ่งเป็นชนชาติที่นิยมหมากล้อมอาศัยอยู่มากนักเมื่อเทียบกับสิงคโปร์ มาเลเซีย

วัตถุประสงค์

งานวิจัยชิ้นนี้จึงต้องการศึกษาเรื่องราวของก่อกำเนิดหมากล้อม โดยกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้คือ

1. ศึกษาความสัมพันธ์ของก่อกำเนิดกับหมากล้อม
2. ศึกษาบทบาทและการเผยแพร่หมากล้อมของก่อกำเนิด
3. ศึกษาจุดมุ่งหมายการเผยแพร่หมากล้อมของก่อกำเนิด
4. ศึกษาผลจากการเผยแพร่หมากล้อมต่อสังคมไทย

บททวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและบทสัมภาษณ์เกี่ยวข้องก่อกำเนิดที่ที่ได้รับการตีพิมพ์และเผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อเป็นฐานความรู้สำหรับการศึกษา โดยมีประเด็นที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยชิ้นนี้คือ

1. ก่อกำเนิดในฐานะ CEO

มีงานเขียนและบทสัมภาษณ์จำนวนมากที่กล่าวถึงคุณสมบัติและความสำเร็จของก่อกำเนิดในการบริหาร CP ALL องค์การขนาดใหญ่ เช่น หนังสือ “ก่อกำเนิด 60” ได้กล่าวถึงก่อกำเนิดว่า เป็นผู้ที่ได้รับ

การยอมรับในฐานะผู้บริหารที่มีความสามารถ ปฏิบัติต่อลูกน้องด้วยความเที่ยงธรรมและส่งเสริมลูกน้องให้เจริญก้าวหน้า รวมทั้งมีความรอบรู้ทั้งทางด้านศาสนา ภาษา และประวัติศาสตร์ เป็นบุคคลตัวอย่างของ CEO แห่งโลกตะวันออกที่มีคุณสมบัติสำคัญ 2 ประการคือ 1) เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะตัว 2) เป็นผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม มีคุณธรรม และยังเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตด้วยการผสมผสานหลักธรรมของนักบริหารในพุทธศาสนาเข้ากับกลยุทธ์ของนักบริหารในปรัชญาจีนได้อย่างลงตัว และมีความรู้เกี่ยวกับจีนอย่างลึกซึ้ง (Sikakoson, 2015)

2. ก่อกำเนิดกับหมากล้อม

เรื่องราวของก่อกำเนิดกับหมากล้อมส่วนใหญ่ที่เผยแพร่ทั้งที่ผ่านสื่อสิ่งตีพิมพ์และโซเชียลมีเดียต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและความสำเร็จของก่อกำเนิดกับหมากล้อมชี้ให้เห็นว่าก่อกำเนิดมีความสนใจหมากล้อมตั้งแต่เรียนอยู่ชั้นมัธยมและฝึกเล่นหาความชำนาญตลอดมาทำให้ก่อกำเนิดได้รับ 7 ดั้งคนแรกของไทย (Go Association of Thailand, 2015) ก่อกำเนิดเป็นผู้นำเอาหลักการจากหมากล้อมมาใช้ในการบริหารธุรกิจและประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะการบริหาร 7-Eleven (Sina, 2022)

อย่างไรก็ตามมีงานค้นคว้าทางวิชาการ เรื่องสถานการณ์หมากล้อมในประเทศไทยจากประวัติศาสตร์การก่อตั้งสมาคมหมากล้อมแห่งประเทศไทยสู่ความท้าทายในอนาคต ของ Rattanaseriwong (2016) ที่กล่าวถึงบทบาทของก่อกำเนิดว่า ทำให้หมากล้อมในประเทศไทยเฟื่องฟูและชี้ให้เห็นแผนการและความสำเร็จดังกล่าวมาจากสมาคมหมากล้อมแห่งประเทศไทยซึ่งมีก่อกำเนิดเป็นนายกสมาคมและการสนับสนุนจาก CP ALL ที่เห็นความสำคัญของกิจกรรมหมากล้อมในฐานะเป็นกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR-Corporate Social Responsibility) เช่น จัดหลักสูตรหมากล้อมเบื้องต้นสำหรับโรงเรียนต่าง ๆ สนับสนุนการแข่งขันหมากล้อม

ฝึกอบรมผู้สอนหมากล้อม เป็นต้น และได้กล่าวถึง แผนการเผยแพร่ในประเทศไทย 3 ขั้นตอนของสมาคม กีฬาหมากล้อมแห่งประเทศไทย ขั้นตอนแรกทำให้ คนไทยรู้จักหมากล้อมและเพิ่มจำนวนผู้เล่นหมากล้อม ต่อมาคือ พัฒนาฝีมือให้มีผู้เล่นหมากล้อมในระดับตั้ง (Dan) ให้มากขึ้น ซึ่งระดับความสามารถการเล่น หมากล้อม แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับคิ่วซึ่งเป็น ระดับเบื้องต้น เริ่มต้นจากระดับ 15 คิ่วไปจนถึงระดับ 1 คิ่ว และระดับตั้งซึ่งเป็นระดับสูง เริ่มจาก 1 ตั้งขึ้นไป จนถึง 7 ตั้ง ผู้ที่มีความสามารถถึงระดับ 1 คิ่วแล้วจึง จะสามารถสอบวัดระดับเข้าไปอยู่ในกลุ่มระดับตั้งได้ สุดท้ายคือ สร้างระบบสำหรับผู้เล่นหมากล้อมระดับ มืออาชีพ

จากข้อมูลที่รวบรวมได้ยังไม่ปรากฏว่า มีการศึกษาแนวคิดและวิธีการเผยแพร่หมากล้อม ในสังคมไทยที่ชัดเจนมากนัก ยกเว้นงานของ Rattanasriwong (2016) ที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น ดังนั้นการศึกษาในบทความวิจัยชิ้นนี้จะช่วยเติมเต็ม เรื่องราวของหมากล้อมในสังคมไทยให้มีความ หลากหลายและรอบด้านมากขึ้น

วิธีการวิจัย

บทความชิ้นนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีเก็บ รวบรวมข้อมูลทั้งจากเอกสารและการสัมภาษณ์ โดยมี ขั้นตอนดังนี้คือ

1. ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวข้องของก๊อศึกดีกับ หมากล้อมจากเอกสารสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อให้เข้าใจ ภาพกว้าง ๆ และประเด็นที่น่าสนใจ

2. รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ร่วมกับข้อมูล จากการสัมภาษณ์จากบุคคลหลายกลุ่ม ได้แก่ ก๊อศึกดี ในฐานะต้นเรื่อง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการเผยแพร่ หมากล้อม เช่น สุรพล อินทรเทศ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญ ในการสอนหมากล้อมร่วมกับก๊อศึกดี และรับผิดชอบ ช่วยงานด้านต่าง ๆ ของชมรมหมากล้อมตั้งแต่แรกเริ่ม จนถึงปัจจุบัน และลูกศิษย์รุ่นแรก ๆ ที่ได้รับอิทธิพล จากการสอนและการเผยแพร่หมากล้อมของก๊อศึกดี

เช่น วิเชียร จึงวิโรจน์ นายกสมาคมกีฬาหมากล้อม แห่งประเทศไทยปัจจุบัน และลภณ จิระโสภณ อาจารย์ สอนวิชาหมากล้อม สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ และเป็นผู้ฝึกสอน และจากการสอบวัดระดับหมากล้อม ของสมาคมกีฬาหมากล้อมแห่งประเทศไทย เป็นต้น

3. นำข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์มา วิเคราะห์เพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการวิจัย

1. ความสัมพันธ์ของก๊อศึกดีกับหมากล้อม จุดเริ่มต้นของก๊อศึกดีกับหมากล้อมในประเทศไทย

ประวัติการเข้ามาของหมากล้อมใน ประเทศไทยยังไม่มีหลักฐานชัดเจน สันนิษฐานว่า ไม่ต่างไปจากการแพร่หลายของหมากล้อมที่เข้าสู่ ภูมิภาคอื่น ๆ คือ เข้ามากับคนจีน คนญี่ปุ่น ที่เดินทาง เข้าไปยังภูมิภาคต่าง ๆ พร้อมกับการเล่นหมากล้อม ซึ่งเป็นกีฬาที่เป็นที่นิยมกันอย่างกว้างขวางในประเทศ ของตน กิจกรรมการเล่นหมากล้อมในประเทศไทย ในช่วงแรกคงจะเล่นกันอยู่ในกลุ่มคนจีนและคนญี่ปุ่น ที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นการเล่นตาม ความชอบส่วนตัวเท่านั้น โดยอาจจะมีคนไทยที่มีความ สนใจส่วนตัวได้ฝึกเรียนรู้กับคนจีนหรือคนญี่ปุ่น เหล่านั้น แต่ก็ถือว่าหมากล้อมยังไม่เป็นที่รู้จักของ คนไทยเท่าใดนัก ก๊อศึกดีเป็นผู้หนึ่งที่รู้จักหมากล้อม เนื่องจากความสนใจส่วนตัวและค่อย ๆ พัฒนากิจกรรม เล่นมาอย่างต่อเนื่อง แบ่งออกเป็น 3 ระยะ

- 1.1 ระยะเริ่มต้นรู้จักและเรียนรู้ด้วยตัวเอง จุดเริ่มต้นความสนใจหมากล้อม ของก๊อศึกดีเกิดขึ้นในวัยเด็กเมื่อครั้งที่ก๊อศึกดีเรียน หนังสืออยู่ที่โรงเรียนจีน ทำให้สามารถอ่านภาษาจีนได้ ก๊อศึกดีจึงได้ทราบวามากล้อมเป็นศิลปะทาง วัฒนธรรมดั้งเดิม 1 ใน 4 อย่างที่บัณฑิตจีนควรรู้ซึ่ง ได้แก่ การเขียนอักษรจีน การวาดภาพด้วยพู่กัน การตีพิณ และการเดินหมากล้อม ในช่วงมัธยม ก๊อศึกดีจึงได้ศึกษากฎกติกาและการเล่นหมากล้อม

จากหนังสือภาษาจีน และลองเล่นกันเพื่อน แต่เนื่องจากในเวลานั้นประเทศไทยไม่มีอุปกรณ์เกี่ยวกับหมากล้อม ก่อศักดิ์จึงได้ดัดแปลงสิ่งของที่มีอยู่เป็นอุปกรณ์สำหรับเล่นกับเพื่อนแต่ไม่ได้เล่นอย่างจริงจัง (Go Association of Thailand, 2022)

ใน ค.ศ. 1973 เมื่อเข้าทำงานที่บริษัท เครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด จึงได้มีโอกาสเรียนรู้หมากล้อมกับคนญี่ปุ่น อย่างไรก็ตามการเล่นหมากล้อมของก่อกศักดิ์ในช่วงนี้ยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร เนื่องจากเป็นช่วงที่ประเทศไทยยังไม่รู้อะไรเกี่ยวกับหมากล้อมมากนัก (Chairasmisak, 2004a; Go Instructor Club of Thailand, 2022)

1.2 เรียนรู้อย่างมีหลักการและมีครูสอน

การเล่นหมากล้อมของก่อกศักดิ์มีความเปลี่ยนแปลงเมื่อได้รู้จักกับโฆษา อารียา ซึ่งสอนหนังสือที่ประเทศญี่ปุ่นและเป็นนักหมากล้อมระดับแชมป์จังหวัดนารา โฆษาเป็นครูสอนหมากล้อมคนแรกที่ก่อกศักดิ์ได้มีโอกาสเรียนรู้และฝึกเล่นหมากล้อมอย่างจริงจังและมีหลักการ ทำให้ฝีมือหมากล้อมพัฒนาขึ้นอย่างมากจนก่อกศักดิ์สามารถทดสอบระดับความสามารถได้ 1 ครั้งใน ค.ศ. 1982

1.3 เรียนรู้ฝึกหัดความชำนาญและประสบการณ์

หลังจากสามารถเล่นหมากล้อมได้ระดับ 1 แล้ว ในปีต่อมา ก่อกศักดิ์ได้รับมอบหมายให้ไปดำรงตำแหน่งรองกรรมการผู้จัดการใหญ่บริหารระหว่างประเทศ บริษัท เครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด ประจำฮ่องกง ค.ศ. 1983-1988 ซึ่งตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ประจำอยู่ที่ฮ่องกง ก่อกศักดิ์มีโอกาสดูฝึกเล่นและเรียนรู้การเล่นหมากล้อมกับนักหมากล้อมที่มีฝีมือทั้งชาวจีน ญี่ปุ่น เกาหลี และได้หวนจำวนมาก เป็นเหตุให้ก่อกศักดิ์สามารถสอบวัดความสามารถ อยู่ในระดับ 5 ครั้ง (Chairasmisak, 2004a; Go Association of Thailand, 2022)

2. บทบาทและการเผยแพร่หมากล้อมของก่อกศักดิ์

ก่อกศักดิ์ได้รับมอบหมายจากบริษัทให้บริหารและฟื้นฟูธุรกิจร้านค้าสะดวกซื้อ 7-Eleven จึงได้เดินทางกลับประเทศไทย ค.ศ. 1988 ซึ่งกิจกรรมระหว่างก่อกศักดิ์กับหมากล้อมยังคงดำเนินต่อมาอย่างไม่เปลี่ยนแปลงและมีความชัดเจนจริงจังมากขึ้นจนถึงปัจจุบัน โดยก่อกศักดิ์ได้กล่าวถึงความสนใจหมากล้อมของตนเองว่า “จากที่เคยคิดว่าจะเล่นเป็นงานอดิเรกเปลี่ยนไปกลายเป็น “งาน” ไม่ใช่ “เล่น” แล้ว” (Hi-Class Society, 2022)

“งาน” ที่ก่อกศักดิ์กล่าวถึงคือ การเล่นอย่างจริงจังเป็นงานเป็นการ และ “งาน” อีกความหมายหนึ่งคือ การเผยแพร่หมากล้อม ดังจะเห็นว่่านับแต่ก่อกศักดิ์พัฒนาทักษะในการเล่นหมากล้อมจนสอบได้ระดับ 1 แล้ว ก่อกศักดิ์เริ่มต้นเผยแพร่หมากล้อม โดยมีประเด็นสำคัญคือ

วิธีและแนวทางการเผยแพร่ แบ่งเป็น 2 ระยะเวลาคือ

2.1 การเผยแพร่อย่างไม่เป็นทางการ

ก่อกศักดิ์มีเป้าหมายและได้พยายามเผยแพร่หมากล้อมตลอดมา เริ่มจากการเรียนรู้ฝึกฝนทักษะความชำนาญ และเมื่อเรียนรู้หมากล้อมกับโฆษา อารียา สอบได้ 1 ดังก่อนเดินทางไปฮ่องกง ได้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่คนในองค์กรอย่างไม่เป็นทางการเป็นการสอนกลุ่มเล็ก ๆ ในระยะเวลาสั้น ๆ เท่านั้น เนื่องจากหมากล้อมยังไม่เป็นที่รู้จักและยังไม่มีความพร้อมใด ๆ ดังที่สุรพลซึ่งเป็นผู้หนึ่งที่ได้รับการสอนจากก่อกศักดิ์ได้เล่าว่า “คุณก่อกมีเวลาก่อนที่จะไปฮ่องกงก็มาสอนหมากล้อมให้กับพนักงาน ก็มีผมคนหนึ่งที่เป็นนักเรียน ตอนนั้นก็สนุกสนานกระดานที่เป็นกระดาษแข็งมาขีด นำกระดุมมาแทนเม็ด เพราะอุปกรณ์ไม่มีไม่ครบถ้วนแต่ก็เล่นไปได้เรื่อย ๆ” (Intaratase, S., Personal communication, February 1, 2023)

การสอนหมากล้อมช่วงแรกหยุดลงเมื่อก่อศักดิ์เดินทางไปปฏิบัติงานที่ฮ่องกงระหว่าง ค.ศ. 1983-1988 และที่ฮ่องกงก่อก่อศักดิ์ยังคงใช้เวลาที่มีอยู่เรียนรู้ฝึกฝนมากยิ่งขึ้นจนชำนาญได้ 5 ตั้ง

ช่วงทศวรรษ 1980 เริ่มมีผู้เล่นหมากล้อมเพิ่มมากขึ้นจึงมีการรวมตัวกัน และใน ค.ศ. 1983 ก่อศักดิ์ได้นำกลุ่มหมากล้อมสมัครเป็นสมาชิกของสหพันธ์หมากล้อมนานาชาติ (The International Go Federation, 2010) เป็นการเปิดตัวกลุ่มหมากล้อมของประเทศไทยกับวงการหมากล้อมระหว่างประเทศเป็นครั้งแรกและก่อก่อศักดิ์ได้เป็นตัวแทนประเทศไทยลงแข่งขันใน “การแข่งขันหมากล้อมมือสมัครเล่นชิงแชมป์โลก” หลายครั้ง ได้แก่ ค.ศ. 1984, 1987, 1989, 1994-1997 (Chairasmisak, 2004b)

2.2 การเผยแพร่อย่างเป็นทางการ

เริ่มขึ้นเมื่อก่อศักดิ์เดินทางกลับจากฮ่องกงซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ก่อก่อศักดิ์มีความมั่นคงและมีประสบการณ์เกี่ยวกับหมากล้อมเพิ่มขึ้นการเผยแพร่หมากล้อมในช่วงนี้เป็นการเผยแพร่อย่างจริงจังผ่านองค์กร มีระบบและมีหลักการอย่างชัดเจนและ CP All ซึ่งมีก่อก่อศักดิ์ดำรงตำแหน่ง CEO ได้ให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ทั้งบุคลากร งบประมาณ และสถานที่ ในฐานะที่หมากล้อมเป็นกิจกรรมเพื่อสังคม (Corporate Social Responsibility-CSR) ด้วยการให้โอกาสเด็กเรียนรู้และพัฒนาสมอง ให้คิดเป็น วางแผนเป็น และช่วยสร้างภูมิปัญญาให้กับประเทศไทย (Intaratase, S., Personal communication, February 1, 2023) สอดคล้องกับปณิธานหลักของบริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) คือ “Giving and Sharing Opportunities-ร่วมสร้างสรรค์และแบ่งปันโอกาสต่อกัน” (CP All, 2024)

การเผยแพร่อย่างเป็นทางการแบ่งเป็น 3 ช่วงเวลา ตามตำแหน่งหน้าที่ของก่อก่อศักดิ์และบรรยาการหมากล้อมที่แปรเปลี่ยนไป

1) การเผยแพร่หมากล้อมยุคแรก (ค.ศ.

1993-2000)

จุดเริ่มต้นการเผยแพร่หมากล้อมในครั้งนี้เริ่มขึ้นหลังจากฮ่องกง 6 ปี ก่อก่อศักดิ์ได้ก่อตั้ง “ชมรมกีฬาหมากล้อม (โกะ) แห่งประเทศไทย” เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม ค.ศ. 1993 และดำรงตำแหน่งประธานชมรม นโยบายหลักเริ่มจากก่อก่อศักดิ์ชื่นชมหมากล้อมจึงต้องการให้เพื่อนร่วมงานได้สัมผัสกับหมากล้อมด้วย นอกจากนี้ก่อก่อศักดิ์น่าจะเล็งเห็นว่าหมากล้อมไม่ใช่เล่นเพียงเพื่อความสนุกสนานแต่เพื่อให้รับรู้หลักแนวคิดที่มีประโยชน์ และที่สำคัญคือ เป็นเครื่องมือสื่อสารสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้มีพื้นฐานแนวคิดและมุมมองในทิศทางเดียวกันจะช่วยให้การสื่อสารพูดคุยติดต่อกันได้ง่าย เห็นภาพเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ สอดคล้องกัน (Jangmark, C.; Sripet, W., Personal communication, June 18, 2024)

เนื่องจากกิจกรรมหมากล้อมถือว่าเป็น CSR ที่บริษัทสามารถให้ความช่วยเหลือในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อให้สังคมอยู่อย่างปกติสุข ดังนั้น CP All จึงได้อนุเคราะห์ชั้นบนของ 7-Eleven สาขางามดูพลีให้ชมรมหมากล้อม (โกะ) แห่งประเทศไทยใช้เป็นห้องเรียนเล็ก ๆ 1 ห้อง และห้องเล่นหมากล้อมอีก 1 ห้อง และก่อก่อศักดิ์ได้สละทรัพย์สินส่วนตัวซื้อหนังสืออุปกรณ์การเรียนการสอน และอุปกรณ์สำหรับการใช้ในการฝึกฝนให้ชมรม (Go Association of Thailand, n.d.a) เปิดคอร์สสอนหมากล้อมให้สมาชิกชมรมประกอบด้วย พนักงานของบริษัท ผู้บริหารของ CP All ผู้บริหารและบุคคลจากภายนอกที่มีความสนใจ โดยก่อก่อศักดิ์ได้ดำเนินการอย่างเต็มกำลังในรูปแบบต่าง ๆ เช่น อยู่กับทีมเป็นผู้บรรยายวิธีการเล่นและปรัชญาแนวคิดของหมากล้อม และประชาสัมพันธ์กิจกรรมของชมรม โดยการให้สัมภาษณ์เผยแพร่ข้อมูลตาม

สื่อต่าง ๆ ทางหนังสือพิมพ์และรายการทางโทรทัศน์ กระตุ้นให้เกิดความสนใจเล่นหมากล้อมมากขึ้น

ในช่วงบุกเบิกยังมีทีมงาน CP All ช่วยเผยแพร่ออกไปยังบริษัท/องค์กรอื่น ๆ เชิญนักธุรกิจมาเรียนหมากล้อมในชมรม และจัดบรรยายไปอย่างต่อเนื่องตลอด 10 ปี นับได้เป็น 100 บริษัท (Intaratase, S., Personal communication, February 1, 2023) มีการจัดตั้ง “โกะคำปลีกสัมพันธ์” เชิญพนักงานทั้งใน CP ALL หรือบริษัทลูกมาเรียนและเล่นหมากล้อมด้วย ปัจจุบันพัฒนาเป็น CP ALL GO Club (Jangmark, C., Personal communication, June 18, 2024)

อย่างไรก็ตามการเผยแพร่ให้แก่พนักงานและนักธุรกิจดำเนินไปได้ระยะหนึ่ง บรรดาผู้สนใจมีความจำเป็นในเรื่องเวลาการทำงานไม่สะดวกที่เข้าร่วมฟังและฝึกเล่นอย่างสม่ำเสมอ ทำให้การเผยแพร่ไปไม่ถึงเป้าหมายที่วางไว้ ก่อศักดิ์จึงเริ่มเบนเป้าหมายไปยังสถานศึกษา เริ่มจากโรงเรียน และมหาวิทยาลัย และเริ่มมี “ชมรมหมากล้อม” ตามโรงเรียน และมหาวิทยาลัย มีการจัดหลักสูตรหมากล้อมในเบื้องต้นสำหรับนักเรียนชั้นอนุบาล ประถม มัธยมต้น และมัธยมปลาย โดยทางชมรมหมากล้อมได้ส่งครูหมากล้อมที่เป็นพนักงานไปสอน และได้ส่งเสริมให้มีการแข่งขันระหว่างสมาชิกชมรม และมีการแข่งขันระหว่างมหาวิทยาลัย เพื่อให้พัฒนาฝีมือมากยิ่งขึ้น (Jirasophon, L., Personal communication, January 15, 2024)

เมื่อหมากล้อมเป็นที่รู้จักกว้างขวางมากขึ้น โดยเฉพาะในสถาบันการศึกษา ก่อศักดิ์ได้สนับสนุนหมากล้อมให้เป็นกีฬาระดับชาติซึ่งประสบความสำเร็จ ใน ค.ศ. 1994 คณะกรรมการกีฬามหาวิทยาลัยได้ให้หมากล้อมเป็นกีฬาสาธิตในกีฬามหาวิทยาลัย เป็นก้าวแรกของการเข้าเป็นกีฬามหาวิทยาลัย ต่อมา ค.ศ. 1996 หมากล้อมได้รับการบรรจุเป็นรายการหนึ่งในกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยอย่างเป็นทางการ ชมรมหมากล้อมแห่ง

ประเทศไทย (โกะ) ได้เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนกีฬาหมากล้อมในสถาบันอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย โดยได้จัดการแข่งขันหมากล้อมระดับอุดมศึกษาครั้งที่ 1 (Thailand University Go Tournament หรือ U-Go 1) ใน ค.ศ. 1996 ชมรมหมากล้อมได้ให้การสนับสนุนกีฬาหมากล้อมในสถาบันอุดมศึกษาเรื่อยมาจนถึง U-Go 5 กรมพลศึกษาได้เข้ามาเป็นเจ้าภาพ ในปี ค.ศ. 1999

การเผยแพร่หมากล้อมในยุคแรก ก่อศักดิ์มีส่วนสำคัญในการดำเนินการด้วยตนเองอย่างเต็มที่ทั้งประชาสัมพันธ์ บรรยายปรัชญาและเทคนิคการเล่นเพื่อวางรากฐานที่มั่นคงให้กับวงการหมากล้อมของไทย

2) การเผยแพร่หมากล้อมยุคที่ 2 (ค.ศ. 2001-2021)

ช่วงนี้เป็นเวลาที่กีฬาหมากล้อมได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายในสถาบันอุดมศึกษาของไทย จำนวนผู้เล่นหมากล้อมมีจำนวนเพิ่มจากการเผยแพร่ในยุคที่ผ่านมา ใน ค.ศ. 2001 ชมรมหมากล้อม (โกะ) แห่งประเทศไทย ได้จดทะเบียนเป็น “สมาคมกีฬาหมากล้อม” หลังจากนั้นต่อมาอีก 2 ปี ใน ค.ศ. 2003 เปลี่ยนสถานะมาเป็น “สมาคมกีฬาหมากล้อมแห่งประเทศไทย” โดยมีก่อก่อตั้งเป็นนายกสมาคมคนแรกและมีคณะกรรมการบริหารส่วนใหญ่มาจากกลุ่มผู้บริหารของ CP All เข้ามาร่วมพัฒนาสมาคม

การเผยแพร่หมากล้อมในยุคนี้มีความใกล้เคียงกับยุคแรก แต่มีวิธีการและแนวทางต่อยอดจาก ยุคแรกคือ

ประการแรก การบริหารองค์กร

การดำเนินงานของก่อก่อตั้งในฐานะนายกสมาคมกีฬาหมากล้อมแห่งประเทศไทยยุคนี้จะเป็นการกำหนดนโยบายและบริหารผ่านคณะกรรมการของสมาคมซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่จะเป็นผู้บริหารของ CP All ร่วมกับสมาชิกจากภายนอกประมาณ 10% นอกจากนี้ใน CP All ยังมีหน่วยงาน

ที่ส่งเสริมการเล่นหมากล้อม เช่น สำนักประสานรัฐกิจ ประกอบด้วย ฝ่ายบริหารกิจกรรมหมากล้อม และ ฝ่ายเผยแพร่กิจกรรมหมากล้อม ด้านบริหาร เครือข่ายทางธุรกิจประเทศสนับสนุนในเรื่องของ บุคลากรและทุนช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ และช่วยหา สปอนเซอร์จากบริษัทผู้ค้าให้สมาคม เนื่องจากสมาคม หมากล้อมไม่ได้เป็นสมาคมขนาดใหญ่งบประมาณ ที่ได้รับจากการกีฬาแห่งประเทศไทยมีจำนวนจำกัด ด้วยเหตุนี้การจัดกิจกรรมหมากล้อมส่วนใหญ่จะเป็น ไปในนามของ CP ALL ร่วมกับสมาคม (Jangmark, C.; Oiwan, S.; Sripet, W., Personal communication, June 18, 2024)

ประการที่ 2 แนวนโยบายและการ ดำเนินการ

1. เน้นให้ความรู้และพัฒนาทักษะ การเล่นหมากล้อมแก่เยาวชนเพิ่มขึ้น

ในยุคที่ 2 กีฬาหมากล้อม ในประเทศไทยแพร่หลายมากขึ้นจนได้รับการบรรจุ เป็นกีฬาเยาวชนแห่งชาติในการแข่งขันกีฬาเยาวชน แห่งชาติครั้งที่ 24 ที่จังหวัดอุบลราชธานี ค.ศ. 2008

นอกจากนี้เพื่อให้การฝึกหมากล้อม ของเยาวชนเป็นไปด้วยดีก็ควรให้ความสำคัญ กับการฝึกและเรียนรู้โดยมีครูสอน ก่อศักดิ์กล่าวถึง แนวคิดส่วนนี้ว่า “สิ่งที่อยากจะเห็นในกีฬาหมากล้อม ในอนาคต “การสอนหมากล้อม” ต้องการให้คนเล่น หมากล้อมมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และคนในวงการ หมากล้อมจะต้อง “อยากสอนคนอื่น ไม่หวงวิชา” (Go Instructor Club of Thailand, 2022) ด้วย ความคิดพื้นฐานดังกล่าวนี้จึงมีการก่อตั้งชมรมสอน หมากล้อมขึ้น เช่น ค.ศ. 2015 สมาคมสนับสนุน “ชมรมครูหมากล้อมแห่งประเทศไทย” สอนและฝึก ทักษะ สอบความสามารถผู้ที่สนใจการเล่นหมากล้อม อบรมครูสอนหมากล้อม ให้คำปรึกษาแนะนำการเป็น ครูหมากล้อมและช่วยเหลือผู้เล่นหมากล้อมให้ประสบ ความสำเร็จในการสอบวัดระดับฝีมือหมากล้อมโดย ไม่มีค่าใช้จ่าย (Go Instructor Club of Thailand,

2024) และ ค.ศ. 2018 สมาคมจัดโครงการ “ค่ายครู สู่ตั้ง” เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนไทยได้เรียนรู้และฝึกฝน หมากล้อมเพิ่มมากขึ้น ด้วยการประสานความร่วมมือ กับโรงเรียนในเครือข่ายครูผู้สอนหมากล้อม และ ดำเนินโครงการเผยแพร่กีฬาหมากล้อมแก่นักเรียน ระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีว และ อุดมศึกษา ครอบคลุมถึงสถานศึกษาทุกสังกัด รวมทั้ง ประชาชนทั่วไปอย่างต่อเนื่อง จัดการแข่งขัน อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ซึ่งในการแข่งขันแต่ละครั้ง สมาคมได้รับการสนับสนุนจากพันธมิตรทางธุรกิจ ของ CP All ให้การสนับสนุนพร้อมทั้งร่วมมือทำ กิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี (Go Association of Thailand, 2018)

2. นำหมากล้อมเข้าสู่หลักสูตร การศึกษา

นอกจากเผยแพร่หมากล้อม เข้าไปในสถานศึกษาในยุคแรกทำให้เกิดชมรมและ มีการจัดกิจกรรมวิชาการสอนวิชาหมากล้อมในชมรม ในยุคที่ 2 นี้ วิธีการเผยแพร่มีหลักการมากขึ้น โดยมีความพยายามสนับสนุนให้นำหลักการและปรัชญา หมากล้อมมาบรรจุเป็นรายวิชาในหลักสูตรของ โรงเรียน ตามแนวทางของจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี ดังที่ ก่อศักดิ์ได้กล่าวว่า “สำหรับภูมิภาคเอเชียตะวันออก ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดและรากฐานในการเติบโตเจริญ รุ่งเรืองของหมากล้อม ต่างกระตือรือร้นที่จะยกระดับ มาตรฐานและเผยแพร่หมากล้อมให้เป็นที่รู้จัก กว้างขวางยิ่งขึ้น เช่น โรงเรียนประถมและมัธยม บางแห่งในประเทศจีน ได้สอนวิชาหมากล้อมให้นักเรียนอย่างจริงจัง และหมากล้อมยังเป็นหนึ่งใน วิชาที่เปิดสอนตามสถาบันการศึกษาแก่นักหมากล้อม สมัครเล่นและเยาวชนที่สนใจ...” (Chairasmisak, 2000, p. 16) ซึ่งสถาบันที่ก่อศักดิ์สนับสนุนให้บรรจุ วิชาหมากล้อมเป็นรายวิชาในหลักสูตรคือ สถาบัน การศึกษาภายใต้เครือ CP All ได้แก่ วิทยาลัยเทคโนโลยี ปัญญาภิวัตน์ (เดิมคือ โรงเรียนปัญญาภิวัตน์ เทคโนโลยีธุรกิจ) สถาบันการจัดการปัญญาภิวัตน์ และ

โรงเรียนสาธิตสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ หรือ “สาธิต PIM” หลังจากนำร่องด้วยสถาบันการศึกษาของ CP ALL แล้ว ในเวลาต่อมาสมาคมให้ความช่วยเหลือสนับสนุนให้สถานศึกษาหลายแห่งนำหมากล้อมบรรจุในรายวิชาทั้งที่เป็นวิชาพื้นฐานและวิชาเลือกเพื่อช่วยฝึกทักษะทางปัญญาให้นักเรียน

ด้วยนโยบายและการดำเนินงานของสมาคมกีฬาหมากล้อมแห่งประเทศไทยส่งผลให้จำนวนคนเล่นหมากล้อมทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้น โดยมีข้อมูลปรากฏว่า “... ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 ในประเทศไทย หมากล้อมได้เผยแพร่สู่สถาบันอุดมศึกษา 40 แห่ง มัธยมศึกษาอีกกว่า 50 แห่ง และบริษัทเอกชนประมาณ 300 แห่ง แล้ว ...” (Chairasmisak, 2000, p. 17) และมีการบรรจุหมากล้อมเข้าไปเป็นรายวิชาในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยหลายแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยมหิดล (คณะแพทยศาสตร์) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และมหาวิทยาลัยราชภัฏบางแห่ง

3. ส่งเสริมให้นักกีฬาหมากล้อมไทยสู่เวทีการแข่งขันระดับโลก

ช่วงที่ก่อตั้งเป็นนายกสมาคมกีฬาหมากล้อมแห่งประเทศไทยอยู่นี้ ทางสมาคมมีนโยบายส่งเสริมและกระตุ้นให้มีกิจกรรมและการแข่งขันหมากล้อมทั้งในประเทศและต่างประเทศ ปรากฏการณ์หนึ่งที่สำคัญในระหว่างที่ก่อตั้งเป็นนายกสมาคมกีฬาหมากล้อมแห่งประเทศไทย คือ ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัด “การแข่งขันหมากล้อมมือสมัครเล่นชิงแชมป์โลกครั้งที่ 36” (The 36th World Amateur Go Championship) ระหว่างวันที่ 5-12 มิถุนายน ค.ศ. 2015 ที่กรุงเทพฯ โดยมีสมาคมหมากล้อมแห่งประเทศไทยเป็นกำลังสำคัญของฝ่ายไทยร่วมกับสหพันธ์หมากล้อมนานาชาติ นับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของประเทศไทยที่ได้รับเกียรติให้เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาหมากล้อมระดับโลกและนับเป็นครั้งแรกของจัด “การแข่งขัน

หมากล้อมมือสมัครเล่นชิงแชมป์โลก” นอกประเทศจีน ญี่ปุ่น เกาหลี 3 ประเทศหลักของโลกหมากล้อมจึงถือเป็นบทบาทสำคัญของการก้าวสู่ความเป็นสากลสำหรับหมากล้อมของประเทศไทยภายใต้การผลักดันของก่อตั้ง ในฐานะนายกสมาคมกีฬาหมากล้อมแห่งประเทศไทยซึ่งสมาคมหมากล้อมแห่งประเทศไทย (Nihon-Kiin) องค์กรที่มีบทบาทสำคัญในสหพันธ์หมากล้อมนานาชาติได้มอบตำแหน่ง “หมากล้อม 7 ดั้งเดิมศักดิ์” ให้แก่ก่อตั้งในฐานะที่ได้สร้างคุณประโยชน์ให้แก่วงการหมากล้อม (China Radio International, 2015)

นอกจากนี้ก่อตั้งในฐานะนายกสมาคมกีฬาหมากล้อมแห่งประเทศไทยได้สนับสนุนให้เยาวชนของไทยเข้าร่วมการแข่งขันหมากล้อมในเวทีการแข่งขันระดับโลกหลายรายการ อาทิ การแข่งขันกีฬาหมากล้อม The 5th Annual World Goe Collegiate Championship ณ ประเทศอังกฤษ การแข่งขันกีฬาหมากล้อม The 5th Life international GO Meeting for Children 2018 ณ ประเทศญี่ปุ่น การแข่งขันกีฬาหมากล้อม The 35th World Youth Goe Championship ณ ประเทศเยอรมัน เป็นต้น (Go Association of Thailand, 2018)

ก่อตั้งให้การสนับสนุนส่งเสริมกีฬาหมากล้อมอย่างเต็มที่ด้วยกำลังกาย กำลังสมอง และมีความพร้อมด้านกำลังคนและกำลังทุนจากองค์กรที่บริหารอยู่ CP ALL เข้ามาช่วยเพิ่มเป็นกำลังสำคัญอีกบางส่วนทำให้การเผยแพร่ของก่อตั้งดำเนินต่อไปได้ตามเป้าหมายที่วางไว้

3) การเผยแพร่หมากล้อมยุคปัจจุบัน (ค.ศ. 2021-ปัจจุบัน)

ในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2021 สมาชิกได้แต่งตั้งให้วีเชียร จิงวีโรจน์ อุปนายกสมาคมกีฬาหมากล้อมฯ กรรมการบริหารและรองกรรมการผู้จัดการอาวุโส CP ALL (ตำแหน่งในขณะนั้น) ดำรงตำแหน่งนายกสมาคมกีฬาหมากล้อม

แห่งประเทศไทยบริหารสมาคมฯ ร่วมกับคณะกรรมการ ซึ่งส่วนใหญ่ยังคงเป็นผู้บริหารของ CP All โดยมีก่อกำหนดตำแหน่ง “ผู้ก่อตั้งสมาคม” มีส่วนร่วมในการประชุมและการแสดงความคิดเห็นในฐานะมีประสบการณ์ในการบริหารสมาคมมานาน

แม้ว่าในช่วงเวลานี้จะเปลี่ยนตัวผู้บริหารสมาคมแต่นโยบายและแนวทางการเผยแพร่หมากล้อมไม่ได้รับผลกระทบหรือต้องเปลี่ยนแปลงไปมากนัก เพราะวิเชียร นายกสมาคมคนใหม่เป็นผู้หนึ่งที่ได้ติดตามและเรียนรู้การสอนหมากล้อมจากก่อกำหนดตั้งแต่ยุคแรก รวมทั้งเป็นกรรมการบริหารสมาคมร่วมกับก่อกำหนดตลอดมา และวิเชียรก็ได้กล่าวถึงทิศทางและเป้าหมายในอนาคตของสมาคมไว้ว่า จะรับนโยบายและแนวทางจาก “ก่อกำหนด-ผู้ก่อตั้ง” ทำให้หมากล้อมไทยยั่งยืน ขยายจำนวนประชากรหมากล้อมให้มากขึ้นต่อไป (Go Association of Thailand, 2022) พร้อมทั้งกล่าวถึงคุณูปการและความตั้งใจที่จะสานต่อนโยบายของก่อกำหนดว่า “คุณก่อกำหนดเป็นต้นกำเนิดหมากล้อมของไทย ท่านเป็นทั้ง “ผู้ริเริ่ม” และเป็นทั้ง “ผู้ก่อตั้ง” ตำแหน่ง “ผู้ก่อตั้งสมาคมหมากล้อมแห่งประเทศไทย” ถือเป็นตำแหน่งที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็นนายกสมาคมกี่คนก็ไม่สำคัญเท่ากับ “ผู้ก่อตั้ง” คือ คุณก่อกำหนดยังคงอยู่กับสมาคมตลอดไปไม่เปลี่ยนแปลงและไม่มีวันเลือนหาย สมาคมจะดำเนินนโยบายและเผยแพร่แนวคิดจิตวิญญาณที่คุณก่อกำหนดได้สร้างและวางรากฐานไว้อย่างต่อเนื่องตลอดไป” (Chuangviroj, V., Personal communication, July 10, 2024)

นอกจากการเผยแพร่หมากล้อมผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ในสมัยที่มีชมรมหมากล้อม (โกะ) แห่งประเทศไทย และพัฒนามาเป็นสมาคมหมากล้อมแห่งประเทศไทยแล้ว ก่อกำหนดก็ยังได้เผยแพร่ความรู้แนวคิด และประสบการณ์เกี่ยวกับหมากล้อมด้วยการเขียนและบอกเล่าเรื่องราวผ่านงานเขียนและสื่อต่าง ๆ อีกเป็นจำนวนมาก เช่น ก้าวแรกสู่หมากล้อม ท่องยุทธจักรหมากล้อม และเรียนรู้จากผู้แพ้ ซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับ

ผลงานของก่อกำหนด ดูเพิ่มเติมใน “หมากล้อม (โกะ) กับพัฒนาการด้านภาวะผู้นำและความฉลาดทางอารมณ์ กรณีศึกษา ก่อกำหนด ชัยรัศมีศักดิ์ ประธานกรรมการบริหาร บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน)” ดังนั้นจึงไม่ผิดนักที่จะกล่าวว่า ก่อกำหนดประสบความสำเร็จในการเผยแพร่หมากล้อมจากจุดเริ่มต้นของชมรมหมากล้อม (โกะ) ประเทศไทย ที่มีห้องเรียนและห้องสำหรับเล่นหมากล้อมเล็ก ๆ สำหรับสมาชิกประมาณ 10-15 คน (Go Association of Thailand, n.d.a) พัฒนามาเป็นสมาคมกีฬาหมากล้อมแห่งประเทศไทย เป็นองค์กรหลักในการจัดกิจกรรมและเผยแพร่หมากล้อมให้เป็นที่รู้จักกว้างขวาง มีที่ตั้งที่มั่นคงอยู่ที่อาคารสีลม พาร์ควิว และ “ปัจจุบันมีผู้ให้ความสำคัญและตระหนักถึงคุณค่าของกีฬาหมากล้อมในประเทศไทยกว่า 2 ล้านคน ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโรงเรียนอนุบาลไปจนถึงนิสิตนักศึกษาและคนทำงานทั่วไป” (Minister of Tourism and Sport, 2016, p. 72)

3. จุดมุ่งหมายการเผยแพร่หมากล้อมก่อกำหนด

ก่อกำหนดใช้เวลากว่า 5 ทศวรรษในการฝึกฝนตนเองให้มีความชำนาญในการเล่นและเรียนรู้ปรัชญาจากหมากล้อม และสิ่งหนึ่งที่ก่อกำหนดทำคู่ขนานไปกับการฝึกฝนและเรียนรู้ของตนเองคือ มุ่งมั่นจะนำภูมิปัญญาของหมากล้อมแบ่งปันสู่สังคมไทย ก่อกำหนดได้ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ทั้งกำลังกาย กำลังสมอง และกำลังทุนตามที่ได้กล่าวในข้างต้น โดยมีจุดมุ่งหมายหลายประการคือ

3.1 ต้องการเผยแพร่สิ่งที่ดีและมีคุณค่า

ก่อกำหนดเริ่มรู้จักหมากล้อมด้วยการเห็นคุณค่าและความสำคัญของหมากล้อมว่าเป็นศิลปะทางวัฒนธรรมดั้งเดิมที่บัณฑิตจีนควรเรียนรู้ หลังจากนั้นต่อมา ก่อกำหนดก็ได้ฝึกเล่นพัฒนาฝีมืออย่างต่อเนื่อง จนถึงปัจจุบัน หมากล้อมมีอิทธิพลช่วยเหลือหลอมวิถีคิดและการดำรงชีวิตของก่อกำหนดโดยก่อกำหนดกล่าวว่า “โกะเป็นสิ่งที่ดีที่สุดในที่ผมได้เรียนรู้มา สิ่งที่เราเรียนจากโกะจะไม่มีสิ่งที่สิ้นสุด จะเรียนไปได้อย่างมากมาตลอด

ชีวิต” (Chairasmisak, 2010, pp. 9-11) บนเส้นทางอันยาวนานของก่อกำเนิดกับหมากล้อมผลไม้เพียงแค่ชื่นชมและมีทักษะในการเล่นหมากล้อมเท่านั้น ก่อกำเนิดก็ยังได้พยายามเผยแพร่หมากล้อมให้เป็นที่รู้จักในสังคมไทยตลอดมาดังที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น เหตุผลสำคัญที่ก่อกำเนิดต้องการเผยแพร่หมากล้อมในสังคมไทยนั้น ก่อกำเนิดกล่าวเสมอว่าหมากล้อมเป็น “ของดี” จึงต้องการถ่ายทอดสิ่งนี้ให้กับเด็กไทยและคนในสังคมไทยดังข้อความตอนหนึ่งว่า “ในที่สุดผมเริ่มมีเวลานิ่งมากขึ้นหลังจากทำเซเว่นฯ ไปได้สัก 3-4 ปี จึงตั้งใจที่จะนำสิ่งดี ๆ ที่ผมฝึกมาตั้ง 20 กว่าปีมาถ่ายทอดให้แก่เด็กไทย” (Chairasmisak, 2008) ซึ่ง “สิ่งดี” จากหมากล้อมที่ก่อกำเนิดต้องการเผยแพร่ ซึ่งประมวลได้จากข้อมูลต่าง ๆ คือ

3.1.1 หลักการและแนวคิดจากหมากล้อมสามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตและการบริหารองค์กร

ก่อกำเนิดอธิบายว่ากระดานหมากล้อมที่ประกอบด้วยเส้นตรง 19 เส้นตัดกับเส้นขวาง 19 เส้น มีจุดตัดถึง 361 จุด เท่ากับกระดานหมากรุกทั่วไป 5 กระดานมาเรียงต่อเข้าด้วยกันการเล่นหมากล้อมจะต้องรู้จักวางกลยุทธ์ มองทุกอย่างให้รอบด้านทั้งภาพย่อยและภาพใหญ่ และต้องรู้จักปรับเปลี่ยนแผนให้เหมาะสมตามสถานการณ์ เปรียบเหมือนกับชีวิตที่มีหลายส่วนที่ต้องดูแลให้มีความสำคัญ เช่น ครอบครัว การงาน สุขภาพ เพื่อนฝูง ทรัพย์สิน ฯลฯ “หมากล้อมเป็นเกมย่อยชีวิต เล่นไป 100 กระดานก็จะได้ประสบการณ์ ได้ข้อสรุปโดยเร็ว แล้วก็เรียนรู้หลักการดำเนินชีวิตได้ นั่นคือ สิ่งที่ผมคิดว่าเป็นของดีต้องถ่ายทอดให้เพื่อนร่วมชาติได้รู้จัก” (Cm Go Club, 2021)

นอกจากนี้ก่อกำเนิดยอมรับว่าหมากล้อมมีความสำคัญที่ช่วยหล่อหลอมให้ตนเป็นอยู่ เช่น ในปัจจุบันการเล่นหมากล้อมช่วยฝึกฝนให้สามารถวางแผนในการบริหารองค์กรและสามารถวางกลยุทธ์ได้ถูกต้องตามสถานการณ์ ตัวอย่างความ

สำเร็จที่มาจากแนวคิดของหมากล้อมที่ยอมรับกันคือ ความก้าวหน้าของ 7-Eleven ไม่ว่าจะเป็นการหาพื้นที่เพื่อขยายสาขาใหม่ การสร้างบุคลากรและทีมงานที่มีคุณภาพ ถึงกับมีการกล่าว “หมากล้อม คืออาวุธชิ้นสำคัญที่ช่วยให้เขา (ก่อกำเนิด) และ “เซเว่นอีเลฟเว่น” สามารถขยายอาณาจักรธุรกิจสะดวกซื้อได้อย่างยิ่งใหญ่” (MGR Online, 2017) ก่อกำเนิดเองก็ได้กล่าวอย่างชัดเจนว่าหนทางความสำเร็จที่ตนได้รับนั้นมาจากการนำหลักการของหมากล้อมมาใช้ทำธุรกิจ “จึงอุทิศทั้งชีวิตเพื่อโปรโมตหมากล้อมให้เป็นที่รู้จักสังคมไทย” (Sina, 2022) และน่าจะเป็นด้วยเหตุดังกล่าว ปัจจุบัน CP ALL จึงได้สนับสนุนให้เจ้าหน้าที่และพนักงานฝึกเล่นหมากล้อม เหตุผลหนึ่งเพื่อนำหลักการจากหมากล้อมไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตและเพื่อให้หลักการบริหารองค์กรไปในแนวทางเดียวกัน

3.1.2 หมากล้อมช่วยพัฒนาสมอง

ก่อกำเนิดกล่าวว่า “หมากล้อมเป็นกีฬาทางสมองที่ช่วยเสริมสร้างภูมิปัญญาให้แก่เยาวชน นักเรียน นักศึกษา ที่อยู่ในวัยเรียนให้มีสมาธิ มีการตัดสินใจที่ดีและจะเป็นผู้ใหญ่ที่ดีและเก่งในอนาคตสำหรับในประเทศไทย” (MGR Online, 2015) ดังนั้นนอกจากสนับสนุนให้ผู้บริหารและพนักงานของบริษัท CP ALL เล่นหมากล้อมแล้ว ก่อกำเนิดจึงพยายามส่งหมากล้อมเข้าไปในสถานศึกษา โดยเฉพาะสถานศึกษาของ CP ALL เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้กลยุทธ์ต่าง ๆ ตั้งแต่พื้นฐานอายุระดับมัธยมศึกษา การรู้จักขบคิดซึ่งจะช่วยให้กระบวนการทางความคิดดียิ่งขึ้น และยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วย (MGR Online, 2017)

3.2 ต้องการสร้างคนที่มีคุณภาพและมีภูมิปัญญาให้กับประเทศชาติ

จากการที่หมากล้อมเป็น “สิ่งดี” ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น ไม่ว่าจะเป็นช่วยสร้างให้มีความแหลมคมทางสติปัญญา ช่วยในการวางกลยุทธ์ ช่วยให้รู้จักจัดการชีวิตจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ก่อกำเนิดสนับสนุนให้

หมากล้อมเผยแพร่ให้แก่นักเรียนทุกระดับตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา เพื่อต้องการพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพทั้ง IQ และ EQ เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่าของสังคมไทย ดังที่ก่อกัดได้กล่าวไว้ว่ากีฬาหมากล้อมต่างจากกีฬาประเภทอื่นที่ไม่ได้สอนให้มุ่งเรื่องแพ้หรือชนะ แต่เป็นกีฬาที่ช่วยฝึกกระบวนการคิด “...ปรัชญาของหมากล้อมถ้าคิดเอาชนะคือแพ้ เป็นการฝึกให้คนรู้จักมองตัวเอง กลับมามองดูตัวเองว่าพลาดตรงไหน เราต้องเคารพคู่ต่อสู้ที่เก่งกว่าเรา นำมาสู่การใช้ชีวิตในสังคม เพราะเราต้องอยู่กับสังคม เราคงไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ถ้าอยู่ลำพังเพียงคนเดียว ในฐานะนายกสมาคมกีฬาหมากล้อมแห่งประเทศไทยจึงขอร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนให้เยาวชนหันมาเล่นหมากล้อมอย่างจริงจัง...” (RYT9.com, 2018) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลภณ จิรโศภิน และ ดร.มติ ทาเจริญศักดิ์ อาจารย์ประจำสำนักการศึกษาทั่วไป สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ผู้รับผิดชอบการสอนรายวิชาหมากล้อมได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า “คุณก่อกัดว่าไว้ว่า อยากเผยแพร่หมากล้อมในประเทศไทย เพราะอยากให้คนไทยมี EQ ใช้หมากล้อมเป็นเครื่องมือหนึ่งในการ “สร้างบ่มเพาะคน” และสร้างทรัพยากรให้ชาติ” (Jirasophon, L.;Tajaroensuk, M., Personal communication, January 15, 2024)

3.3 ต้องการสร้างประโยชน์ให้กับสังคมโลก

หมากล้อมเป็นเกมไม่เน้นเรื่องการแข่งเพื่อให้ได้ชัยชนะโดยจะแข่งขันภายใต้แนวคิด “ชนะได้เพราะไม่คิดเอาชนะ” ดังนั้นจุดประสงค์ของการส่งเสริมหมากล้อมไม่ได้อยู่ที่การส่งเสริมความเก่งกาจเพื่อชัยชนะ แต่อยู่ที่ส่งเสริมคุณธรรมและสันติสุขให้เกิดขึ้นในสังคมและในโลก ก่อกัดได้กล่าวถึงความมุ่งหมายในส่วนนี้ว่า “ผมคิดไปถึงในอนาคตข้างหน้า ... หวังว่าหมากล้อมจะเป็นแนวทางอันหนึ่งของการนำมาซึ่งสันติภาพ ถ้าพิจารณาการแข่งขันในโอลิมปิก กีฬาที่มีอยู่ล้วนแต่ฝึกให้คนเก่งขึ้น ไฉน แข็งแรงขึ้น กระโดดสูงขึ้น เร็วขึ้น ไม่ได้นำสันติภาพมาสู่ชาวโลก แต่สร้างให้แต่ละคน

เกิดกิเลส เพราะต้องการเหรียญทอง สิ่งที่เกิดขึ้นกับนักกีฬาหลังจากได้เหรียญทองแล้วคือ ร่างกายทรุดโทรมเพราะ 5 ปีของการเตรียมตัวแข่งขัน ต้องฝึกต้องวิ่ง ไม่ได้เจริญสติทางอารมณ์และความคิด ผมจึงเห็นว่าการเผยแพร่หมากล้อมมีคุณค่ากว่ากีฬาโอลิมปิก หมากล้อมไม่ใช่เกมเอาแพ้เอาชนะ แต่เป็นวิธีการฝึกจิตที่ดีที่ควรเผยแพร่ เหมือนกับการเผยแพร่คำสอนดี ๆ ของศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ แต่การเผยแพร่หมากล้อมนั้นไม่เกี่ยวกับศาสนา ผมถือว่าสิ่งใดคนจะได้ประโยชน์จากหมากล้อมคือ ความประพฤดี และสันติสุขมาสู่คนรอบข้างและสังคม ...” (Chairas-misak, K., Personal communication, November 17, 2022)

4. ผลจากการเผยแพร่หมากล้อมต่อสังคมไทย

หมากล้อมได้รับการเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักอย่างค่อยเป็นค่อยไปเกือบครึ่งศตวรรษ ย่อมมีผลต่อสังคมไทยในหลายด้าน ได้แก่

4.1 ด้านการศึกษา

การเผยแพร่หมากล้อมของก่อกัดทำให้มีผู้รู้จักและมีผู้เล่นหมากล้อมในสังคมไทยจำนวนนับล้านคน และสถานศึกษาหลายแห่งได้นำหมากล้อมเข้าไปบรรจุในวิชาเรียนและในชมรมหมากล้อม นอกจากนั้นยังมีสถาบันสอนหมากล้อมเอกชนหลายแห่งและมีชมรมหมากล้อมประจำจังหวัดเกือบทุกจังหวัด (Go Association of Thailand, n.d.b) ทำให้การศึกษาและวิชาในสถานศึกษามีความหลากหลายนักเรียนและนักศึกษาสามารถเลือกวิชาตามความสนใจได้มากขึ้น

นอกจากนี้นักกีฬาหมากล้อมยังได้รับการยอมรับในสังคม สถานศึกษาระดับมหาวิทยาลัยหลายแห่งมีโควต้าสำหรับผู้เล่นหมากล้อมที่มีคุณสมบัติดีเด่นให้เข้าศึกษาต่อ และมีการบรรจุกีฬาหมากล้อมให้เป็นส่วนหนึ่งของกีฬาข้างน้อยเกมสังกัดกรุงเทพฯ ที่ทุกโรงเรียนหันมาให้ความสำคัญกับหมากล้อมเพื่อช่วยพัฒนา IQ และ EQ ของนักเรียนต่อไป

ปัจจุบันเด็กในทุกระดับชั้นหันมาเล่นกีฬาชนิดนี้ (Thansettakij, 2019)

4.2 ด้านทรัพยากรมนุษย์

จากประสบการณ์และอิทธิพลที่ก่อศักดิ์ได้รับจากหมากล้อม ซึ่งมีรายละเอียดใน “หมากล้อม (โกะ) กับพัฒนาการด้านภาวะผู้นำและความฉลาดทางอารมณ์: กรณีศึกษาก่อศักดิ์ ไชยรัศมีศักดิ์ ประธานกรรมการบริหาร บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน)” รวมทั้งผลจากงานวิจัยทางวิชาการที่ชี้ให้เห็นว่าเรียนรู้และฝึกทักษะหมากล้อมช่วยพัฒนาสมองและความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวจะช่วยสร้างทรัพยากรบุคคลให้มีคุณภาพเพื่อพัฒนาชาติ การเผยแพร่หมากล้อมของก่อศักดิ์มีตัวอย่างชี้ให้เห็นว่าก่อศักดิ์ได้สนับสนุนบุคคลที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านหมากล้อมเป็นทรัพยากรให้ประโยชน์ต่อสังคม โดยเฉพาะทรัพยากรบุคคลที่เป็นเมล็ดพันธุ์ของหมากล้อมในยุคแรก ๆ ที่มีโอกาสได้ใกล้ชิดและได้เรียนหมากล้อมจากการสอนของก่อศักดิ์ บุคคลกลุ่มนี้เป็นกำลังสำคัญรับช่วงการเผยแพร่หมากล้อม สร้างความมั่นคงให้กับวงการหมากล้อมต่อมา ดังตัวอย่างบางส่วนคือ กลุ่มสมาคมกีฬาหมากล้อมแห่งประเทศไทย เช่น วิเชียร จิงวีโรจน์ นายกสมาคมกีฬาหมากล้อมแห่งประเทศไทยปัจจุบัน และกรรมการบริหารและกรรมการผู้จัดการ (ร่วม) หน่วยงานประธานเจ้าหน้าที่บริหาร CP All เป็นบุคคลที่อยู่ในทีมที่ได้เรียนรู้หมากล้อมจากก่อศักดิ์ตั้งแต่เริ่มแรก และวีโรจน์ งามจรสศรีวิชัย ศิษย์รุ่นแรกและเป็นผู้ที่ได้ 1 ดั้ง คนแรกในประเทศไทย เป็นประธาน “กองทุนหมากล้อมแห่งประเทศไทย (TGF)” และ “โครงการหมากล้อมเรารักกัน” กลุ่มการศึกษา เช่น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฌอน จิโรชินี ดร.มติ ทาเจริญศักดิ์ และอาจารย์ปรัชญา จันทรวิโรจน์ ที่มีบทบาทในการสอนหมากล้อมทั้งในสถานศึกษาในสังกัดของ CP All และสถาบันการศึกษาภายนอกทั่วไป และกลุ่มพนักงาน CP All เช่น ชิชณพพงษ์ แฉงมาก วีระยุทธ ศรีเพ็ชร และ สุวิมล อ้อยหวาน ที่มีบทบาทในการสอนหมากล้อม

และประสานงานร่วมระหว่าง CP All กับสมาคมกีฬาหมากล้อมแห่งประเทศไทย

4.3 ด้านกีฬา

การเผยแพร่หมากล้อมทำให้วงการหมากล้อมพัฒนาขึ้น เช่น ด้านองค์กร มีการก่อตั้งสมาคมกีฬาหมากล้อมแห่งประเทศไทย สร้างมาตรฐานการวัดระดับความสามารถด้านหมากล้อม และส่งเสริมให้นักกีฬาได้ตั้งให้มากขึ้น ด้านนักกีฬามีเยาวชนที่เรียนรู้และเติบโตในวงการหมากล้อมสร้างชื่อเสียงให้กับวงการหมากล้อมระดับโลกครั้งสำคัญ ๆ เช่น ในการแข่งขันหมากล้อมมือสมัครเล่นชิงแชมป์โลก (World Amateur Go Championship) ค.ศ. 2022 ตัวแทนจากประเทศไทยชนะได้คะแนนเป็นอันดับที่ 7 จากประเทศเข้าแข่งขันทั้งหมด และ ค.ศ. 2023 ตัวแทนจากประเทศไทยได้คะแนนเป็นอันดับที่ 6 จากประเทศเข้าแข่งขันทั้งหมด 46 ประเทศ

การเผยแพร่หมากล้อมของก่อศักดิ์ถือเป็นพลังสำคัญที่ทำให้คนไทยรู้จักหมากล้อมโดยมีผู้เล่นหมากล้อมมากเป็นอันดับ 4 ของโลกจึงถือว่าก่อศักดิ์เป็นผู้มีคุณูปการอย่างมากต่อวงการหมากล้อมตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันดังที่สมาคมหมากล้อมแห่งญี่ปุ่น (Nihon-Kiin) ได้มอบตำแหน่งหมากล้อม 7 ดั้งกิตติมศักดิ์ เพื่อให้เกียรติก่อศักดิ์ที่ได้สร้างคุณประโยชน์ให้กับวงการหมากล้อม

ล่าสุดเมื่อเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2024 ก่อศักดิ์ยังได้รับการแต่งตั้งเป็นรองประธานสมาพันธ์หมากล้อมนานาชาติ (Vice President the International Go Federation) ซึ่งเป็นตำแหน่งสำคัญสำหรับผู้บริหารระดับสูงของสมาพันธ์ สามารถดำรงตำแหน่งโดยไม่มีวาระ มีผู้ดำรงตำแหน่งเพียง 4 ท่านที่มาจากจีน เกาหลี ยุโรป และเอเชีย คือ ก่อศักดิ์ กล่าวว่ายินดีที่รับตำแหน่งนี้เพราะเป็นอีกเวทีหนึ่งที่จะเผยแพร่ประโยชน์และคุณค่าของหมากล้อมดังข้อความตอนหนึ่งว่า “อยากให้คนในโลกมองโกะอย่างที่ผมเห็นคือเห็นคุณค่าของมัน” (Fotogo, 2024)

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยชี้ให้เห็นว่า

1. ความสัมพันธ์ของก่อกำเนิดกับหมากล้อม

ความสัมพันธ์ของก่อกำเนิดกับหมากล้อมมีจุดเริ่มต้นจากภาษาจีน และภาษาจีนทำให้รู้ว่าในอดีตหมากล้อมเป็นกีฬาทางสมองของบรรดาผู้ปกครองจีน และในปัจจุบันหมากล้อมเป็นกีฬาทางสมองของผู้บริหารจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี ในปัจจุบัน ก่อกำเนิดจึงชื่นชมและเห็นคุณค่าของหมากล้อม ข้อมูลที่รวบรวมได้ชี้ให้เห็นว่าก่อกำเนิดใช้เวลาและให้ความสำคัญในการศึกษาและฝึกฝนทักษะการเล่นหมากล้อมมาอย่างยาวนาน เริ่มจากการเรียนรู้ด้วยตัวเองในวัยเด็ก ต่อมาจึงเรียนรู้อย่างมีหลักการด้วยการหาครูสอน และยังคงฝึกฝนหาประสบการณ์ตลอดมาจนถึงปัจจุบัน แม้จะมีอายุกว่า 70 ปีแล้วก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างก่อกำเนิดกับหมากล้อมจึงเป็นความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งและยาวนาน

2. บทบาทและการเผยแพร่หมากล้อมของก่อกำเนิด มีปัจจัยที่สำคัญคือ

2.1 กำลังความรู้ความคิด ข้อมูลจากการศึกษาชี้ให้เห็นว่าความสำเร็จในการเผยแพร่หมากล้อม นอกจากก่อกำเนิดชื่นชมและเห็นคุณค่าของหมากล้อมแล้วยังมาจากคุณสมบัติส่วนตัวของก่อกำเนิดด้วย ก่อกำเนิดเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ทั้งหาความรู้ให้แก่ตนเองและถ่ายทอดส่งต่อความรู้ที่ได้ให้แก่สังคมและบุคคลอื่น ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้ได้มีกล่าวไว้ในหนังสือ ก่อกำเนิด 60 : นานาสาระสยาม-จีนวิทยา

2.2 กำลังทุนและกำลังคน ข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเผยแพร่หมากล้อมของ CP All ทำให้เห็นภาพความเกี่ยวโยงระหว่าง CP All กับสมาคมกีฬาหมากล้อมแห่งประเทศไทย ได้ชัดเจน การที่ CP All นำหมากล้อมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการให้บริการแก่สังคม (CSR) ทำให้สมาคมได้รับการสนับสนุนทางด้านบุคคล งบประมาณ และสถานที่จากบริษัท CP All ถือเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ช่วยเพิ่มพลังในการเผยแพร่หมากล้อมของก่อกำเนิดอย่างต่อเนื่อง

จนถึงปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Rattanaseriwong (2016) ที่เสนอว่า การได้รับการสนับสนุนจากบริษัทที่มีโครงสร้างขนาดใหญ่และมีเครือข่ายกว้างขวางมีส่วนสำคัญทำให้การเผยแพร่หมากล้อมประสบความสำเร็จ เผยแพร่ไปได้อย่างกว้างขวาง

3. จุดมุ่งหมายการเผยแพร่หมากล้อมของก่อกำเนิด

ก่อกำเนิดไม่เพียงแต่จะมีความรู้ความเข้าใจหมากล้อมเป็นกีฬาทางสมองของผู้ปกครองจีนในอดีตและผู้บริหารจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีในปัจจุบันเท่านั้น แต่ก่อกำเนิดก็ยอมรับว่าความสำเร็จของตนเองที่มีอยู่ทั้งในด้านการใช้ชีวิตทั่วไปและการบริหารงานได้รับอิทธิพลจากหมากล้อม โดยเฉพาะการบริหาร 7-Eleven (Sina, 2022)

นอกจากนี้ก่อกำเนิดได้กล่าวถึงสิ่งดีและคุณค่าของหมากล้อมในสื่อต่าง ๆ เสมอ ดังตัวอย่างบางส่วนที่ได้นำมาศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้ ได้แก่ “โกะเป็นสิ่งที่ดีที่สุดที่ผมได้เรียนรู้มา สิ่งที่เราเรียนจากโกะจะไม่ถึงที่สิ้นสุด” (Chairasmisak, 2010, pp. 9-11) “ในที่สุดผมเริ่มมีเวลานิ่งมากขึ้นหลังจากทำเซเว่นฯ ไปได้สัก 3-4 ปีจึงตั้งใจที่จะนำสิ่งดี ๆ ที่ผมฝึก มาตั้ง 20 กว่าปี มาถ่ายทอดให้แก่เด็กไทย” (Chairasmisak, 2008) ที่น่าสนใจคือ ก่อกำเนิดเห็นคุณค่าของหมากล้อมโดยเปรียบเทียบกับ การเผยแพร่ศาสนาในประเด็นของการฝึกจิตว่า “หมากล้อมไม่ใช่เกมเอาแพ้เอาชนะ แต่เป็นวิธีการฝึกจิตที่ดีที่ควรเผยแพร่ เหมือนกับการเผยแพร่คำสอนดี ๆ ของศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์...” (Chairasmisak, K., Personal communication, November 17, 2022)

ดังนั้นหมากล้อมในแนวคิดของก่อกำเนิดจึงเป็นสิ่งดีและมีค่าที่ต้องการเผยแพร่ เนื่องจากหมากล้อมช่วยพัฒนาและสร้างคนให้มีความแหลมคมทางสติปัญญา รู้จักใช้ชีวิตอย่างมีสมดุลย์ และมีความสามารถในการวางกลยุทธ์

4. ผลจากการเผยแพร่หมากล้อมต่อสังคมไทย
 ก่อศักดิ์ไม่เพียงแต่จะทำให้คนไทยรู้จักและมีผู้เล่นหมากล้อมกว่า 2 ล้านคนเท่านั้น แต่ยังสร้างคุณูปการด้านอื่นให้เกิดขึ้นในสังคมไทยจากการเผยแพร่หมากล้อม เช่น ทำให้สถาบันบันการศึกษามีรายวิชาสำหรับการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น เสริมแนวทางการพัฒนาความคิดและอารมณ์เยาวชนของชาติด้วยการเล่นหมากล้อม และสร้างให้ไทยมีกีฬาอีกประเภทหนึ่งที่มีมาตรฐานและมีความเป็นสากล

ผลจากการเผยแพร่หมากล้อมมาเป็นเวลานานของก่อกศักดิ์ทั้งในตำแหน่งประธานชมรมหมากล้อม (โกะ) แห่งประเทศไทย นายกสมาคมกีฬาหมากล้อมแห่งประเทศไทย หรือผู้ก่อตั้งสมาคมกีฬาหมากล้อมแห่งประเทศไทย จึงเหมาะสมที่ได้รับยกย่องว่าเป็น “บิดาหมากล้อมของไทย” รวมทั้งเหมาะสมกับตำแหน่ง “รองประธานสมาพันธ์หมากล้อมนานาชาติ” ที่จะสามารถทำประโยชน์ให้แก่วงการหมากล้อมระดับนานาชาติต่อไป

สรุปผล

องค์ความรู้จากงานวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบว่า ก่อกศักดิ์เริ่มต้น รู้จัก และสนใจหมากล้อมด้วยความรู้พื้นฐานจากการอ่านภาษาจีนได้ ทำให้ก่อกศักดิ์เห็นคุณค่าและความสำคัญของหมากล้อมจึงฝึกเล่นมาโดยตลอด

ต่อมาเมื่อพัฒนาทักษะการเล่นหมากล้อมก้าวหน้ามากขึ้น ก่อกศักดิ์ได้ตั้งชมรมหมากล้อม (โกะ) แห่งประเทศไทยเป็นศูนย์กลางเผยแพร่หมากล้อมอย่างเป็นทางการ โดยก่อกศักดิ์ในฐานะประธานชมรมและทีมงานจาก CP All ดำเนินการโดยตรงด้วยการประชาสัมพันธ์บรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับการเล่น

หมากล้อม ในสถานศึกษาและในกลุ่มของนักธุรกิจ เมื่อมีสมาชิกสนใจเพิ่มมากขึ้นจึงสนับสนุนให้มีการจัดการแข่งขันหมากล้อมและกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

เมื่อชมรมกีฬาหมากล้อม (โกะ) แห่งประเทศไทยพัฒนาเป็น “สมาคมกีฬาหมากล้อมแห่งประเทศไทย” โดยมีก่อกศักดิ์เป็นนายกสมาคมบริหารงานต่าง ๆ ร่วมกับการจัดการบริหาร ก่อกศักดิ์ยังคงดำเนินการเผยแพร่หมากล้อมผ่านกิจกรรมของสมาคมด้วยการต่อยอดพัฒนาจากแนวทางของชมรมหมากล้อม (โกะ) แห่งประเทศไทย เช่น สนับสนุนนำหมากล้อมเข้าเป็นรายวิชาในหลักสูตร ส่งเสริมให้มีการแข่งขันในระดับต่าง ๆ ของสถานศึกษา ระดับจังหวัด ระดับประเทศ และระดับนานาชาติอย่างต่อเนื่อง ถือได้ว่าก่อกศักดิ์เป็นผู้ที่ทำให้หมากล้อมแพร่หลายในสังคมไทย

ก่อกศักดิ์สนับสนุนส่งเสริมให้หมากล้อมแพร่หลายเป็นที่รู้จักในสังคมไทยโดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ ต้องการเผยแพร่สิ่งที่ดีและมีคุณค่า ต้องการสร้างคนที่มีคุณภาพและภูมิปัญญาให้กับประเทศและต้องการสร้างประโยชน์ให้กับสังคมโลก การเผยแพร่หมากล้อมของก่อกศักดิ์ประสบความสำเร็จโดยมีจำนวนผู้สนใจเพิ่มขึ้นจนถึงปัจจุบันมีผลต่อสังคมไทยคือ ด้านการศึกษา สถานศึกษานำหมากล้อมเข้าไปบรรจุในวิชาเรียนและในชมรมหมากล้อม นอกจากนั้นยังมีสถาบันเอกชนและชมรมสอนหมากล้อมเกิดขึ้นหลายแห่ง ด้านทรัพยากรมนุษย์ หมากล้อมมีส่วนช่วยพัฒนาสมองและพัฒนาอารมณ์ให้แก่เยาวชนไทยด้านกีฬา หมากล้อมได้รับการพัฒนาให้เป็นกีฬาระดับชาติสร้างมาตรฐานให้มีความเป็นสากลและสร้างองค์กรรมทั้งบุคคลากรที่จะส่งต่อการเผยแพร่หมากล้อมในสังคมไทยต่อไป

References

- Arazinn. (2023, July 14). “Go” Number of Go players in the world, 3 reasons why Go is played internationally “International Exchange”. <https://arackzinn-sounds.com/world-go-population/> [in Japanese]
- Chairasmisak, K. (2000). *Go game journey*. Siam Inter Comics. [in Thai]
- Chairasmisak, K. (2004a). *CEO of the East*. Siam Inter Books. [in Thai]
- Chairasmisak, K. (2004b). *CEO of the East: Three dimensional management*. Siam Inter Books. [in Thai]
- Chairasmisak, K. (2008). Executive interview: Korsak Chairasmisak CEO of CP All Public Company Limited. *Executive Journal*, 28(3), 3-7. https://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/july_sep_08/pdf/Excutive%20Journal_5-10.pdf [in Thai]
- Chairasmisak, K. (2010). *CEO of the East: In-depth collection*. Book Smile. [in Thai]
- Chairasmisak, K. (2022, November 17). Interviewed by T. Apiwanworarat and Team Research [Tape recording]. Chairman of Executive Committee of CP ALL (Public Company), Bangkok.
- China Radio International. (2015, February 27). *Thailand to host 36th Amateur Go Competition*. <https://thai.cri.cn/247/2015/02/27/242s230067.htm> [in Thai]
- Chuengviroj, V. (2024, July 10). Interviewed by T. Apiwanworarat and N. Limsiri [Tape recording]. Executive Committee of CP ALL (Public Company) and President of Go Association of Thailand, Bangkok.
- Cm Go Club. (2021, February 5). *Korsak Chairasmisak’s living Go game*. Facebook. https://www.facebook.com/CmGoClub/photos/a.3326325274072531/4524502867588093/?type=3&locale=hi_IN [in Thai]
- CP All. (2024). *CP All policy*. <https://www.cpall.co.th/about-us/policy> [in Thai]
- Fotogo. (2024, February 1). *Korsak Chairasmisak’s speech at 2024 EXGO* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=EZ5fdJQdQE4> [in Thai]
- Go Association of Thailand. (2015, June 6). *Korsak: Thailand’s first 7-dan holder*. <https://www.thaigo.org/คุณก่อตั้ง-7-ตั้งคนแรก/> [in Thai]
- Go Association of Thailand. (2018, March 2). *25 anniversary of Go game in Thailand*. <https://www.thaigo.org/ครบรอบ-25-ปี-หมากล้อมในประ/> [in Thai]
- Go Association of Thailand. (2022, August 31). *Thai Go game day 2022: History of Thai Go game*. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=90rKlcNFPv4> [in Thai]
- Go Association of Thailand. (n.d.a). *History of Go Association of Thailand*. <https://www.thaigo.org/ประวัติศาสตร์หมากล้อม-2/> [in Thai]
- Go Association of Thailand. (n.d.b). *Go gamelearning training centers in Thailand*. <https://www.thaigo.org/สถานที่เรียนหมากล้อม/> [in Thai]

- Go Instructor Club of Thailand. (2022, September 1). *Go gameyesteryear: Korsak Chairasmisak, the founder of Go Association of Thailand* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=JIE5RiUaR6w> [in Thai]
- Go Instructor Club of Thailand. (2024). *About us*. <https://xn--12c7dbp1ap6a6o.com/index.php/th/about-us> [in Thai]
- Hi-Class Society. (2022). *Leisure: Korsak Chairasmisak: From game of war to game of life*. http://www.hiclasssociety.com/hiclass/detailcontent.php?sub_id=1129 [in Thai]
- Intaratase, S. (2023, February 1). Interviewed by N. Limsiri and W. Hansuk [Tape recording]. Director of Go Association of Thailand, Bangkok.
- Jangmark, C. (2024, June 18). Interviewed by N. Limsiri [Tape recording]. Executive Committee of Go Association of Thailand, Bangkok.
- Jirasophon, L. (2024, January 15). Interviewed by N. Limsiri and W. Hansuk [Tape recording]. Lecturer of Department of General Education, Panyapiwant Institute of Management, Bangkok.
- MGR Online. (2015, October 1). *Nanmee books in collaboration with Go Association of Thailand to launch the cartoon series “Go Masters”*. https://mgronline.com/celebonline/detail/9580000110235#google_vignette [in Thai]
- MGR Online. (2017, April 29). *From Go connoisseur to “Principal” of Panyapiwat Institute of Management Demonstration School*. <https://mgronline.com/daily/detail/9600000043265> [in Thai]
- Minister of Tourism and Sport. (2016). *Rules and regulations of basic Go game*. V Plus Group. [in Thai]
- Moskowitz, L. M. (2012). *Weiqi wonders: Conversations about the game of Go in China*. https://scholarcommons.sc.edu/anth_facpub/154/
- Nawan, C. (2013, January 21). *Korsak Chairasmisak: Go connoisseur*. Bangkokbiznews. <https://www.bangkokbiznews.com/social/486673> [in Thai]
- Oiwan, S. (2024, June 18). Interviewed by N. Limsiri [Tape recording]. Senior Officer of China Business Network Department of CP ALL (Public Company), Bangkok.
- Rattanaseriwong, S. (2016). The Current Situation of Go in Thailand: From the founding of Thai Go Association Circumstances to the Future Challenges. *Osaka University of Commerce Amusement Industry Research Institute Bulletin*, (18), 301-318. [in Japanese]
- RYT9.com. (2018, March 8). *“Excellence in EQ and IQ from playing Go game”: Strategies for human cultivation and national development*. https://www.ryt9.com/s/prg/2794742#google_vignette [in Thai]
- Sikakoson, T. (2015). *Korsak: Miscellanea on Siamese and Chinese studies*. n.p. [in Thai]

- Sina. (2022, October 29). *CaiXufeng: The way of Go, the way of business, and the way of life*.
<https://sports.sina.com.cn/go/2022-10-29/doc-imqqsmrp4179907.shtml> [in Chinese]
- Sripet, W. (2024, June 18). Interviewed by N. Limsiri [Tape recording]. Senior Igo Officer, Bangkok.
- Tajaroensuk, M. (2024, January 15). Interviewed by N. Limsiri and W. Hansuk [Tape recording].
 Lecturer of Department of General Education, Panyapiwat Institute of Management,
 Bangkok.
- Thansettakij. (2019, March 30). *CP ALL drive to cultivate Go teachers and to foster IQ & EQ*.
<https://www.thansettakij.com/general-news/398375> [in Thai]
- The International Go Federation. (2010). *Asia*. <https://www.intergofed.org/members/members-pages-asia/asia.html> [in Thai]
- The International Go Federation. (2016). *Go population survey*. https://www.intergofed.org/wp-content/uploads/2016/06/2016_Go_population_report.pdf [in Thai]

Name and Surname: Nongluk Limsiri

Highest Education: M.A. (Japanese Studies), Ritsumeikan University, Kyoto, Japan

Affiliation: Faculty of Liberal Arts, Panyapiwat Institute of Management

Field of Expertise: Research in East Asia (China, Japan, Korea, and Taiwan)

Name and Surname: Tipawan Apiwanworarat

Highest Education: Master of Arts in Letters (Information Science), School of Letters Keio University, Tokyo, Japan

Affiliation: Faculty of Liberal Arts, Panyapiwat Institute of Management

Field of Expertise: Advertising, PR, Marketing, Cross Cultural Management, and Japanese Language

Name and Surname: Sirinun Krisnachinda

Highest Education: D.Ed. (Teaching English to Speakers of other Languages) (TESOL), The University of Melbourne, Victoria, Australia

Affiliation: Faculty of Liberal Arts, Panyapiwat Institute of Management

Field of Expertise: Systemic Functional Grammar in Business Context, Translation: English-Thai-English, and Dhamma Teaching in English

Name and Surname: Sathita Thanasabkasem

Highest Education: Master of Arts in Applied Professional Studies
DePaul University, Chicago, Illinois, USA

Affiliation: Faculty of Liberal Arts, Panyapiwat Institute of Management

Field of Expertise: Language Course Design and English Teaching Via Active Learning Strategies

Name and Surname: Witsanu Hansuk

Highest Education: Master of Arts in Japanese Communication and Culture, Major Japanese Communication, National Institute of Development Administration

Affiliation: Faculty of Liberal Arts, Panyapiwat Institute of Management

Field of Expertise: Japanese Collocation and Japanese Translation

Name and Surname: Zhaowei Su

Highest Education: Master of Teaching Chinese to Speakers of Other Languages, Qufu Normal University, Shandong, P.R.C.

Affiliation: Faculty of Liberal Arts, Panyapiwat Institute of Management

Field of Expertise: Chinese Teaching

Name and Surname: Supichaya Chaichotiranant

Highest Education: Master of Arts in Modern Chinese,
Beijing Language and Culture University, P.R.C.

Affiliation: Faculty of Liberal Arts, Panyapiwat Institute of Management

Field of Expertise: Chinese Language